

10.12 **Wzywa** podmioty polityczne, włącznie z państwami członkowskimi, Komisją Europejską i sektorem prywatnym, do przyjęcia długofalowego planu w celu sprzyjania znacznemu zwiększeniu funduszy na badania środowiska morskiego i zapewnienia tym samym wystarczających środków na te badania.

10.13 **Sądzi**, że władze lokalne i regionalne, jako najbliższe obywatelom, mogą osiągnąć istotne wyniki

poprzez dostarczanie informacji i uzyskiwanie poparcia społeczeństwa.

10.14 Pod tym względem **podejmuje się** odgrywać znaczącą rolę jako partner Komisji Europejskiej i państw członkowskich oraz **zaleca** podjęcie długofalowej kampanii informacyjnej, finansowanej przez UE i angażującej władze lokalne i regionalne.

Bruksela, 26 kwietnia 2006 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel DELEBARRE

Opinia Komitetu Regionów w sprawie: „Kłęski naturalne: pożary, powodzie, okresy suszy”

(2006/C 206/03)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając decyzję Parlamentu Europejskiego z dn. 4 kwietnia 2006 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu w tej sprawie, zgodnie z art. 265 ust. 4 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję swojego Przewodniczącego z dn. 23 marca 2006 r., zgodnie z art. 40 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, o mianowaniu **Ramóna Luisa VALCÁRCEL SISO**, przewodniczącego wspólnoty autonomicznej Murcia (ES-PPE), na sprawozdawcę generalnego opinii w tej sprawie,

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie zwiększenia zdolności ochrony ludności w Unii Europejskiej (COM(2004) 200 końcowy – CdR 241/2003 fin (1))

a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) Kłęski naturalne, pożary lasów, powodzie i okresy suszy stanowią wzrastające zagrożenie dla życia ludzkiego, wpływają w znaczący sposób na równomierny rozwój regionów, zagrażają ich zasobom gospodarczym oraz dziedzictwu naturalnemu i kulturowemu, są przyczyną przemieszczania się ludności, osłabiają działalność gospodarczą oraz wpływają na pogorszenie się jakości życia społeczeństw w dotkniętych nimi regionach;
- 2) Katastrofy naturalne nie znają granic; dlatego też współpraca między strefami narażonymi na ich występowanie jest niezbędna;
- 3) Skutki zmian klimatycznych, takie jak pustynnienie, erozja i zsalanie dotyczą wszystkich państw członkowskich, choć w nierównomiernym stopniu. UE powinna uznać zmniejszenie częstotliwości występowania kłesk za podstawowy element zrównoważonego rozwoju;

(1) Dz.U. C 43 z 18.2.2005, str. 38

- 4) Zasada spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej powinna być obecna na różnych etapach planowania, opracowywania i wdrażania polityk wspólnotowych w celu zapobiegania klęskom naturalnym, zarządzania nimi oraz łagodzenia ich skutków w dotkniętych katastrofą regionach i miastach UE;
- 5) Należy przyjąć środki ochrony w obliczu klęsk naturalnych w ramach wszystkich właściwych polityk wspólnotowych, a zwłaszcza w ramach polityk, które wpływają na rolnictwo i środowisko naturalne, infrastrukturę oraz dziedzinę badań i rozwoju;
- 6) Fundusz Solidarności UE okazał się niewystarczający w obliczu klęsk naturalnych; dodatkowo, powagi tej sytuacji nadaje jeszcze brak koordynacji pomiędzy mechanizmami na szczeblu krajowym i regionalnym między różnymi państwami członkowskimi;

przyjął jednogłośnie na 64. sesji plenarnej w dniach 26 – 27 kwietnia 2006 r. (posiedzenie z dnia 26 kwietnia 2006 r.) następującą opinię:

UWAGI I ZALECENIA KOMITETU Regionów

Komitet Regionów

1. z niepokojem **zauważa** znaczny wzrost częstotliwości, intensywności i powagi klęsk naturalnych, które miały miejsce na terenie UE w ostatnich latach;
2. **wyraża zadowolenie** z zainteresowania się tą kwestią Parlamentu Europejskiego;
3. **ostrzega** przed innymi rodzajami klęsk naturalnych, takimi jak trzęsienia ziemi, trzęsienia dna morskiego, tsunami, wybuchy wulkanów i inne zjawiska geologiczne, oraz fenomenami związanymi ze zmianami klimatu i globalnym ociepleniem, które powodują podniesienie się poziomu morza na naszych wybrzeżach, zanik plaż, powodzie na obszarach mieszkalnych, niszczenie infrastruktury i wyposażenia; **wskazuje** także na niebezpieczeństwa związane z wystąpieniem obfitych opadów śniegu i wyjątkowo silnych mrozów;
4. **zwraca uwagę**, że regiony i gminy, znajdując się najbliżej obywateli, są pierwszymi ofiarami klęsk i jako pierwsze angażują się w wypadku ich wystąpienia; tak więc ich pełen udział w opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli strategii i akcji podejmowanych w obliczu katastrof jest niezbędny; dlatego też każde państwo członkowskie powinno zatroszczyć się o to, by regiony i samorządy lokalne dysponowały racjonalnymi, dobrze funkcjonującymi instrumentami prawnymi, materialnymi i finansowymi, których potrzebują do wypełniania swoich zadań;
5. **przypomina**, że działania Wspólnoty muszą uzupełniać działania podejmowane przez władze krajowe, regionalne i lokalne oraz **wzywa** Komisję do nowego ukierunkowania działań wspólnotowych na poszczególne szczeble rządowe;
6. **uważa** za niezbędne, aby zasady solidarności, współpracy, koordynacji i wsparcia pomiędzy państwami, regionami i gminami w UE były skuteczne na każdym kroku w celu zapobiegania klęskom naturalnym, unikania ich oraz łagodzenia i naprawiania ich skutków;
7. **podkreśla** konieczność podjęcia poważnych zobowiązań zarówno ze strony administracji publicznej, jak i obywateli, w celu zmniejszenia przyczyn klęsk lub czynników zaostrzających ich skutki i reperkusje;
8. **popiera** apel Parlamentu Europejskiego opracowania europejskiej strategii walki z klęskami naturalnymi (pożarami, powodziami i okresami suszy), wraz z wielorakimi instrumentami finansowymi koniecznymi do jej wprowadzenia, przy zapewnieniu przydziału środków unijnych w dziedzinie ochrony cywilnej, poświęcając szczególną uwagę regionom oddalonym, o niskiej gęstości zaludnienia, regionom ultraperyferyjnym oraz regionom, które z powodów strukturalnych są o wiele bardziej wrażliwe na tego typu klęski;
9. **wzywa** instytucje europejskie do uwzględnienia we wspomnianej strategii trzęsień ziemi i związanych z nimi zjawisk, takich jak wybuchy wulkanów, ze względu na ich potencjalnie katastroficzne skutki;
10. **nalega**, aby strategia zajęła się klęskami naturalnymi w sposób zintegrowany, uwzględniając środki zapobiegawcze (analizę i korektę ryzyka), środki planowania i wdrażania (podział zadań, mobilizacja zasobów itp.) oraz środki odbudowy i monitorowania;
11. **zwraca uwagę** na to, jak ważne jest, aby wspomniana strategia uwzględniała na wszystkich etapach środki informacyjne, szkoleniowe i uświadamiające kierowane do obywateli, dotyczące zagrożeń klęskami i planów działania, szczególną uwagę poświęcając dzieciom i młodzieży oraz grupom, które potrzebują ochrony w przypadku sytuacji wyjątkowej, takim jak osoby starsze czy osoby o ograniczonej sprawności fizycznej;
12. **podkreśla** ważną rolę środków masowego przekazu w tworzeniu opinii publicznej, która dysponowałaby wystarczającymi informacjami i byłaby w stanie skutecznie zapobiegać stratom powodowanym przez klęski oraz zmniejszać szkody;
13. **zaleca** skoncentrowanie wysiłków w celu wprowadzenia, przy wykorzystaniu najnowszych technologii, systemów informacyjnych, niezbędnych dla poprawy przewidywania, monitorowania i oceny wszelkiego rodzaju klęsk; **popiera** zwłaszcza propozycje Parlamentu Europejskiego nadania impulsu programowi GALILEO oraz poszerzenia zakresu działania Globalnego Monitoringu Środowiska Naturalnego i Bezpieczeństwa (GMES) na wszystkie klęski naturalne;

14. **uważa**, że VII program ramowy badań i rozwoju powinien zwiększyć badania nad zapobieganiem klęskom dzięki finansowaniu działań skierowanych na opracowanie modeli prognostycznych, oraz badania nad poprawą systemów wczesnego ostrzegania;

15. **zaleca**, aby w krajowych i regionalnych planach rozwoju obszarów wiejskich dawać pierwszeństwo krokom mającym zapobiegać przyczynom klęsk (przeciwdziałanie erozji, zalesianie właściwymi gatunkami, zaopatrzenie w wodę, oczyszczanie i nadzorowanie lasów czy środki rolno-ekologiczne skierowane na oszczędności wody);

16. **przypomina**, że w celu zmniejszenia częstotliwości występowania i zasięgu pożarów działania UE muszą koncentrować się na zwalczaniu ich przyczyn, poprzez tworzenie odpowiednich środków zapobiegania oraz nadzorowania lasów; **wzywa** Komisję do czuwania nad właściwym zastosowaniem istniejącej już w tej dziedzinie legislacji wspólnotowej;

17. **z ubolewaniem stwierdza**, że środki zapobiegania pożarom programu Forest Focus nie należą do priorytetów programu LIFE Plus;

18. **zwraca uwagę** na pogorszenie się sytuacji w przypadku klęski suszy, której intensywność i czas trwania zwiększają się sukcesywnie na wielu terenach UE, na których ostatnio w drastyczny sposób zmniejszyły się zasoby wodne, co łączy się z poważnymi reperkusjami społecznymi, ekologicznymi i gospodarczymi;

19. **wyraża zadowolenie** z inicjatywy przedstawionej przez kilka państw członkowskich w łonie Rady Ministrów ds. Środowiska Naturalnego UE, dotyczącej zarządzania zagrożeniami związanymi z klęską suszy; **wzywa** Komisję Europejską do przyjęcia środków niezbędnych dla poprawy poziomu ochrony w przypadku okresów suszy i zmniejszenia potencjalnego ryzyka dla obywateli, gospodarki i środowiska naturalnego;

20. **zaleca** utworzenie europejskiego centrum monitorowania okresów suszy i pustynnienia, zintegrowanego z działaniami podejmowanymi w ramach VII programu ramowego badań i rozwoju, a także przyjęcie środków podnoszenia świadomości w kwestii zrównoważonego zużycia wody;

21. **jest zdania**, że mając na względzie rozmiary i nasilenie klęsk naturalnych w ostatnich latach, zachodzi potrzeba wzmocnienia środków zapobiegawczych w ramach planowania przestrzennego, jak również zwiększenia znaczenia zintegrowanych działań terytorialnych na obszarach wiejskich;

22. **z zadowoleniem przyjmuje** wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie oceny zagrożenia powodziowego i zarządzania nim; **ostrzega**, że nie wolno zapomnieć o poważnych powodziach, które mają miejsce w basenie Morza Śródziemnego, związanych z ulewnymi deszczami i zalewaniem terenu. Jednocześnie należy uwzględnić fakt, że w innych państwach członkowskich sytuacja w odniesieniu do powodzi jest zupełnie inna i wymaga dostosowania do niej rozwiązań.

23. **domaga się** zapewnienia odpowiedniej koordynacji istniejących i przyszłych dyrektyw w sprawie obchodzenia się z zasobami naturalnymi/lub zjawiskami naturalnymi w zależności od specyficznych warunków każdego kraju

24. **zwraca się z prośbą** o wzmocnienie wspólnotowego mechanizmu ochrony cywilnej; w tym kontekście **popiera** propozycję Parlamentu Europejskiego umocnienia ośrodka monitoringu i informacji (MIC) mechanizmu wspólnotowego oraz zaleca opracowanie dla każdego rodzaju klęsk kompatybilnych modeli działania lub zwalczania katastrof, które umożliwiłyby lepszą koordynację mechanizmów krajowych i regionalnych odpowiedzialnych za zarządzanie klęskami;

25. **uważa**, że należałoby rozważyć utworzenie europejskich sił ochrony ludności; uważa za wskazane, aby państwa członkowskie poszukiwały rozwiązań gwarantujących odpowiednią interoperacyjność pomiędzy siłami cywilnymi a wojskowymi, przy czym zaleca włączenie jednostek wojskowych dla sytuacji kryzysowych we wspólnotowy system ochrony cywilnej;

26. **ogólnie z zadowoleniem przyjmuje** wniosek dotyczący nowego Funduszu Solidarności, rozciągający zakres jego zastosowania na poważne kryzysy będące wynikiem wypadków przemysłowych i technologicznych, zagrożenia dla zdrowia publicznego oraz na akty terroryzmu; **wzywa** jednakże Komisję do rozważenia progu odpowiadającego 1 miliardowi EUR lub 0,5% dochodu krajowego brutto, do zapewnienia wystarczającej elastyczności, przejrzystości i prostoty procesu oraz do zwrócenia uwagi na specjalne potrzeby dotkniętych kryzysem obszarów i regionalny wymiar niektórych klęsk naturalnych;

27. **wzywa** do jednoznacznego uznania klęski suszy za obszar podlegający Funduszowi Solidarności, mając na uwadze fakt, że stanowi ona długotrwały problem strukturalny, który bardzo trudno daje się dostosować do ustalonych terminów składania wniosków, i który ma poważne konsekwencje dla rozwoju społeczno-gospodarczego w dotkniętych klęską regionach; **wzywa** także do utrzymania wsparcia ze strony funduszu w wypadku lokalnych sytuacji wyjątkowych;

28. **wskazuje** na fakt, iż fundusze strukturalne stanowią istotne narzędzie finansowania środków zapobiegawczych oraz zarządzania w obliczu klęsk; **uważa** za niezbędne w tym kontekście skorygowanie niedostatecznej synergii między funduszami strukturalnymi a Funduszem Solidarności, dzięki praktycznemu zastosowaniu teoretycznego podejścia „od odbudowy do rozwoju”, pociągającego za sobą uczestnictwo władz lokalnych i regionalnych w strukturach zarządzających klęskami naturalnymi;

29. **wzywa**, aby w kolejnym okresie programowania finansowego na lata 2007-2013 zapewnić niezbędną elastyczność i rozłożenie zasobów pomiędzy funduszami, jak i ewentualne wykorzystanie środków uwolnionych przez zasadę N+2 funduszy strukturalnych, tak aby umożliwić regionom zwiększenie zasobów dostępnych w wypadku klęski, jeśli uznają to za stosowne;

30. **przypomina**, że prawdziwa strategia ochrony przed klęskami w rolnictwie nie może ograniczać się do zastosowania środków doraźnych, lecz musi uwzględniać zarówno kształcenie, informowanie i zapobieganie, przy wykorzystaniu dla celów finansowania działań programu Forest Focus, politykę rozwoju obszarów wiejskich lub Europejski Fundusz Społeczny, jak i utworzenie publicznego ubezpieczenia finansowanego przez UE;

31. **uważa**, że inicjatywa INTERREG okazała się bardzo skuteczna przy wymianie wzorców w dziedzinie zapobiegania klęskom naturalnym i **wskazuje** w tym kontekście na przykłady zawarte w załączniku oraz przyjmuje zadowoleniem zwiększenie budżetu przyznanego współpracy terytorialnej przyjęte w kontekście porozumienia w sprawie nowych ram finansowych na lata 2007-2013;

32. **zwraca uwagę** na to, że tworzenie ugrupowań współpracy transgranicznej jako jednostek wyposażonych w osobowość prawną może usprawnić prowadzenie działań w obszarze ochrony cywilnej;

33. **popiera** żądanie Parlamentu Europejskiego wykorzystania pomocy państwowej lub pożyczek Europejskiego Banku Inwestycyjnego w obliczu klęsk naturalnych;

34. **wzywa** Komisję, Parlament i Radę, aby brały pod uwagę opinie władz lokalnych i regionalnych w momencie planowania jakichkolwiek inicjatyw związanych ze zwalczaniem klęsk naturalnych, zapewniając istnienie sprawnego procesu wcześniejszych konsultacji z podmiotami bezpośrednio odpowiedzialnymi za zarządzanie klęskami.

Bruksela, 26 kwietnia 2006 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel DELEBARRE

ZAŁĄCZNIK

wzorce w dziedzinie zapobiegania klęskom naturalnym

1. ESCAPE – Europejskie rozwiązania poprzez współpracę i planowanie w sytuacji zagrożenia (zalewanie obszarów przybrzeżnych)

W celu ograniczenia skutków powodzi, partnerzy z najbardziej dotkniętych nią obszarów w Wielkiej Brytanii, Holandii i Belgii uruchomili projekt ESCAPE (*European Solutions by Co-operation and Planning in Emergencies*). Projekt ten wykraczał poza zapobieganie i zarządzanie ryzykiem i służył poprawie polityki planowania przestrzennego, strategii zarządzania ryzykiem, planów interwencyjnych oraz świadomości społecznej, tak aby można było zminimalizować spowodowane przez powódź straty w nadbrzeżnych miejscowościach.

Do głównych przedsięwzięć projektu należała kampania zwiększająca świadomość na temat powodzi. Aby uświadomić dzieciom i dorosłym, miejscowej ludności i fachowcom znaczenie zagrożeń związanych z powodzią, wykorzystano projekcje wideo, konferencje oraz dzienniki. Ponadto kampania wyjaśniała, czego można się spodziewać od rządów i w jaki sposób ludzie mogą pomóc sobie sami. Innym ważnym przedsięwzięciem było wypracowanie elastycznego, wielofunkcyjnego planu interwencyjnego na rzecz ochrony miejscowej ludności, turystów i przedsiębiorstw w przypadku powodzi. Transgraniczne ramy planowania interwencyjnego są udostępnione partnerom do wykorzystania.

W ramach projektu ESCAPE ustanowiono i przetestowano w warunkach zalewania obszarów przybrzeżnych system informacji o wysokim stanie wód (*High Water Information System – HIS*), zapewniający monitorowanie pływów morza, siły wiatru i wysokości fal. System ten został zintegrowany z systemem wspierania decyzji (*Decision Support System – DSS*), który pozwala oszacować czas niezbędny do przeprowadzenia ewakuacji z obszaru klęski i zaleca trasy ewakuacji przy wykorzystaniu takich danych jak przepustowość dróg i czynniki demograficzne. Władze lokalne, regionalne i krajowe, odpowiedzialne zarówno za planowanie interwencyjne jak i planowanie przestrzenne, mogą wykorzystywać systemy HIS i DSS do przewidywania skutków i czasu zalewania obszarów przybrzeżnych. <http://www.interregnorthsea.org/projekt-details.asp?id=1-16-31-7-526-02>

2. AWARE – Zwracanie uwagi na ostrzeżenia i gotowość w sytuacjach zagrożenia

Jeden z wniosków wyciągniętych z projektu ESCAPE wskazywał na fakt, że sytuacje zagrożenia nie uznają granic, w związku z czym planowanie interwencyjne także nie powinno zatrzymywać się na granicach. Można uznać, że AWARE (*Attention to warning and readiness in emergencies*) jest następcą projektu ESCAPE. Podczas gdy ESCAPE ogranicza się do powodzi, AWARE obejmuje także inne dziedziny. Cechą charakterystyczną projektu jest rozszerzenie współpracy w razie katastrof naturalnych i wywołanych przez człowieka, z myślą o poprawie jakości planowania interwencyjnego i zwiększenia świadomości zagrożenia wśród ludności cywilnej.

AWARE koncentruje się na zwiększeniu świadomości w celu ograniczenia zagrożenia mieszkańców regionów przygranicznych w trakcie i po katastrofie poprzez poprawę źródeł i kanałów informacyjno-komunikacyjnych. Aby lepiej uświadomić ludziom, mediom, władzom i służbom ratowniczym grożące niebezpieczeństwa oraz wyjaśnić jak należy się zachowywać i reagować w przypadku zaistnienia katastrofy, zostaną przeprowadzone dwie kampanie na rzecz trwałego uświadomienia ich odbiorców, skierowane do młodzieży i profesjonalistów. W dalszej kolejności powstanie raport w sprawie ustaleń dokonanych z mediami odnośnie relacjonowania katastrof w różnych krajach i studium wykonalności dotyczące instrumentu pozwalającego władzom informowanie w przypadku katastrofy krewnych i przyjaciół osób poszkodowanych o ich aktualnym miejscu pobytu. AWARE koncentruje się także na treści i strukturze informacji i komunikacji pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi w regionach przygranicznych przed, w trakcie i po katastrofie. Ma to na celu nakłonienie władz lokalnych do brania pod uwagę transgranicznych konsekwencji ich decyzji i zapewnienie, że będą one informować władze po drugiej stronie granicy. Dzieląc się swoją wiedzą i doświadczeniami poprzez wymianę informacji i wyciągniętych wniosków, partnerzy opracują raport zawierający zalecenia w sprawie wirtualnego transgranicznego systemu zarządzania kryzysowego i zorganizują dwa międzyregionalne spotkania ekspertów na temat zarządzania kryzysowego i pomocy w sytuacji katastrof. Ostatecznym celem projektu jest poprawa jakości pomocy w razie katastrof na obszarach przygranicznych poprzez wymianę personelu pomiędzy regionami uczestniczącymi w projekcie oraz ćwiczenia przeprowadzane w skali regionalnej i transgranicznej (wyłącznie na poziomie władz publicznych) z udziałem czynnika transgranicznego lub międzyregionalnych obserwatorów. www.projekt-aware.com

3. Łańcuch Bezpieczeństwa - inicjatywa dotycząca planowania interwencyjnego na wypadek powodzi, obejmująca cały Region Morza Północnego

Z uwagi na to, że katastrofy nie zatrzymują się na granicach regionalnych czy też krajowych, nie powinno tego robić także zarządzanie zagrożeniami i zarządzanie kryzysowe. Komisja Europejska uznała, iż jest to problem i obecnie opracowuje kilka inicjatyw na rzecz europejskiego podejścia do planowania interwencyjnego we współpracy z państwami członkowskimi. Łańcuch Bezpieczeństwa (*Chain of Safety*) ma na celu wniesienie do tych inicjatyw wkładu Regionu Morza Północnego poprzez uruchomienie projektu przewidującego stworzenie struktury planowania interwencyjnego na wypadek powodzi, w oparciu o model łańcucha bezpieczeństwa, który obejmowałby cały Region Morza

Północnego. Zadaniem projektu jest ułatwienie współpracy, wymiany doświadczeń i wzajemnej pomocy w Regionie Morza Północnego w przypadku powodzi poprzez połączenie wiedzy i doświadczenia w dziedzinie zalewania obszarów przybrzeżnych poprzez łańcuch bezpieczeństwa łączący cały Region Morza Północnego na rzecz zoptymalizowania współpracy wewnątrzregionalnej pomiędzy Regionami Morza Północnego w celu zmniejszenia liczby ofiar i zminimalizowania zniszczeń spowodowanych zalewaniem obszarów przybrzeżnych. Ogólnym celem projektu jest określenie planu interwencyjnego na wypadek powodzi, obejmującego cały obszar Morza Północnego. Odbychałoby się to we współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi podmiotami, tak aby można było połączyć wzorce i doświadczenia uczestniczących regionów.

Działania w ramach projektu Łańcuch Bezpieczeństwa można podzielić trzy główne obszary tematyczne, którymi są: analiza porównawcza istniejących regionalnych i krajowych planów działania na wypadek powodzi w Regionie Morza Północnego; określenie wspólnego podejścia do Łańcucha Bezpieczeństwa w Regionie Morza Północnego i lista niezbędnych i dostępnego wyposażenia służącego realizacji wspólnego planu interwencyjnego na wypadek powodzi.

4. Poprawa bazy danych naukowych NEDIES (Natural and Environmental Disaster Information Exchange System) Wspólnego Centrum Badawczego

Ochrona obywateli i środowiska w Europie stoi w obliczu ciągłych wyzwań, jakie stwarza szereg niebezpieczeństw wynikających z naturalnych zagrożeń. Stąd też nauka wyciągnięta z systematycznej analizy rozwoju dawnych katastrof i okoliczności, które ułatwiły ich zaistnienie mają ogromne znaczenie dla przyszłego ograniczenia zagrożeń i ustalania priorytetów odnośnie zarządzania obszarami nentralgicznymi. Szerokie zastosowanie i upowszechnianie wyciągniętej nauki jest kolejnym niezmiernie ważnym krokiem w kierunku zwalczania występowania niepożądanych wydarzeń oraz, w szczególności, osłabienia ich konsekwencji. W tym celu Wspólne Centrum Badawcze (JRC) prowadzi System Wymiany Informacji o Katastrofach Naturalnych i Ekologicznych (NEDIES), którego zadaniem jest opracowywanie i rozprzestrzenianie wyciągniętych nauk z myślą o zapobieganiu klęskom naturalnym i wypadkom technologicznym, a także o przygotowaniu się i odpowiednim reagowaniu na nie. Sprawozdania w sprawie klęsk naturalnych objętych systemem NEDIES są dostępne poprzez portal internetowy.

W celu poprawy i rozszerzenia bazy danych NEDIES, która zawiera informacje o katastrofach (w tym nauki wyciągnięte z doświadczeń), należy lepiej ukształtować i pogłębić zrozumienie okoliczności katastrofy co sprawi, że możliwe będzie dostarczenie szczegółowych i cennych danych do podejmowania decyzji. W ramach badań zleconych przez JRC i Komisję Europejską Wydział Uniwersytetu Zelandii (Holandia) opracowuje projekt obejmujący instrumenty analizy i mapy rozwoju katastrofy w czasie, działania z zakresu zarządzania klęskami podjęte przed, w trakcie i po katastrofie, zaangażowane podmioty, otoczenie i pozostałe parametry wpływające na skuteczność zarządzania, przez co staną się dostępne dane o odpowiedniej strukturze, ułatwiające wyciągnięcie nauki z doświadczeń. Wyniki tej analizy zostaną włączone do „łańcucha bezpieczeństwa”. Tym samym, na każdym etapie staną się widoczne współzależne konsekwencje.

5. INTERREG IIIA – Włochy/Słowenia: SIMIS – projekt połączonego systemu monitorowania rzeki Isonzo-Soča

Projekt ten ma na celu poprawę systemu monitorowania basenu Isonzo, zwiększając tym samym ochronę przeciwpowodziową ludności. Służy on także poprawie ponadnarodowych środków bezpieczeństwa, wzmocnieniu współpracy pomiędzy regionem Friuli-Wenecja Julijska a Słowenią oraz zastosowaniu innowacyjnych środków technicznych. Dla realizacji tych celów, połączono ze sobą centra operacyjne Palmanova i Lublijana, i ustanowiono wspólne protokoły dotyczące interwencji w przypadku zagrożenia. Przeprowadzono także dokładną analizę basenu hydrologicznego i utworzono zaawansowane technicznie zespoły monitorujące w najbardziej nentralgicznych punktach basenu w celu przewidywania powodzi i zapobiegania ich wystąpieniu. <http://www.simis.si>

6. Międzyregionalny protokół o współpracy transgranicznej w zakresie ochrony ludności – Friuli-Wenecja Julijska, Karyntia, Słowenia

Wydziały ochrony ludności regionu autonomicznego Friuli-Wenecja Julijska oraz regionu Karyntia – Republika Słowenii, świadome mogących dotknąć ludność zagrożeń naturalnych lub wywołanych działalnością człowieka, jak również świadome konieczności zapewnienia jej w porę wzajemnej pomocy w sytuacjach krytycznych, pragnąc rozwinąć i wesprzeć współpracę transgraniczną w sektorze ochrony ludności, deklarują wolę dążenia do możliwie ścisłej współpracy i synergicznej koncentracji działań niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa ludności regionów sąsiadujących, dóbr, osad i środowiska w sytuacji krytycznej lub w razie ryzyka jej wystąpienia, w tym w razie pożarów lasów. W protokołach o współpracy transgranicznej określono wspólny tryb działania w zakresie przewidywania klęsk żywiołowych i zapobiegania im, wymiany danych w czasie rzeczywistym i sprawnego przekazywania informacji dotyczących sytuacji krytycznych, jak też przekazywania wzajemnej pomocy w warunkach zagrożenia i koordynacji pomocy dla ludności sąsiednich regionów dotkniętej klęską.

W celu realizacji działań prognostycznych, zapobiegawczych oraz wymiany leżących we wspólnym interesie informacji z zakresu ochrony ludności, region autonomiczny Friuli-Wenecja Julijska i region Karyntia Republika Słowenii ustanawiają współpracę między odpowiednimi głównymi centrami operacyjnymi, które zapewnią szybką wzajemną komunikację istotnych informacji, wymianę wiedzy i przeprowadzanie wspólnych szkoleń. Postanawiają także powiązać z sobą własne główne centra operacyjne poprzez wdrożenie efektywnego systemu przekazywania danych między tymi centrami, tak aby można było w czasie rzeczywistym dokonywać wymiany danych pochodzących z sieci monitoringu meteorologicznego dla mórz, sejsmicznego i hydrometeorologicznego, funkcjonujących się na odpowiednich terytoriach, oraz za pomocą wideokonferencji ustanowić łączność między głównymi centrami operacyjnymi.

Regiony zobowiązują się do bezzwłocznego informowania się nawzajem za pośrednictwem głównych centrów operacyjnych o bliskim zagrożeniu lub o zaistniałej sytuacji krytycznej, które mogłyby stanowić niebezpieczeństwo dla ludności sąsiednich regionów, dla dóbr, osad i środowiska znajdujących się w pobliżu terytoriów przygranicznych. Ustanawiają program okresowych spotkań między komórkami technicznymi odpowiednich struktur. Zapoczątkowują ponadto wymianę wiedzy na temat postępu technicznego w odpowiednich dziedzinach nauki, mającego znaczenie dla ochrony ludności, wdrażając także wspólne projekty na rzecz sukcesywnych badań i nowych zastosowań w dziedzinie przewidywania zagrożeń naturalnych i zapobiegania im. Organizują wspólne szkolenia i ćwiczenia w celu wzajemnego korzystania ze swoich metod działań w sytuacjach krytycznych. Kiedy sytuacja taka zaistnieje na ich terytorium i zagrożi ludności sąsiednich regionów, mogą one za pośrednictwem głównych centrów operacyjnych zwrócić się o wzajemną pomoc. Pomoc taka, zależnie od dostępnych zasobów, może polegać na wysłaniu specjalistów technicznych, ekip wolontariuszy wyposażonych w odpowiednie środki i sprzęt, statków powietrznych i artykułów pomocy dla dotkniętej katastrofą ludności terenów przygranicznych oraz na podjęciu wszelkich innych działań zmierzających do opanowania sytuacji krytycznej. Regiony postanawiają współpracować ze sobą w realizacji działań mających na celu gaszenie pożarów lasów na obszarach przygranicznych. Pomoc wzajemną świadczy się bezinteresownie.

7. DESERTNET Działania mające na celu walkę z pustynnieniem europejskiego regionu śródziemnomorskiego i ich monitoring

Desertnet zajmuje się badaniami i monitoringiem narażonych na pustynnienie obszarów Basenu Morza Śródziemnomorskiego oraz ich zrównoważonym zarządzaniem. Projekt ma na celu doprowadzenie do racjonalnego wykorzystania informacji i doświadczenia w dziedzinie techniki i nauki, zdobytego i rozwiniętego w związku z zagrożonymi obszarami wymienionymi w programach regionalnych i krajowych. W celu przyczynienia się do realizacji jednorodnego systemu na rzecz wymiany danych i informacji oraz kontroli procesu pustynnienia, planuje się utworzenie platformy usług, sieci działań pilotażowych i użytkowników oraz międzyregionalnego centrum monitoringu walki z pustynnieniem.

Desertnet umożliwił utworzenie sieci działań pilotażowych mającej na celu zainicjowanie procesu ujednoczenia metod, opartego na porównywaniu doświadczeń kilku regionów. Sieć ta przybrała konkretne kształty dzięki powstaniu platformy usług, która umożliwiła powołanie do życia bazy danych dotyczących metod, modeli oraz danych dostępnych w regionach partnerskich. Struktura ta powinna także umożliwić w przyszłości uproszczenie zarządzania działaniami i współpracą w ramach projektów lub innych inicjatyw. Stanowić ona będzie w istocie punkt odniesienia dla najpowszechniej przyjętych i podzielanych metod. W przyszłości partnerzy będą wspierać platformę usług dzięki m.in. wzrostowi liczby użytkowników. Jej zwiększenie się powinno sprawić, że platforma byłaby wirtualnym miejscem wymiany wiedzy, w której poza użytkownikami uczestniczyłyby krajowe komitety ds. walki z pustynnieniem.

Regiony partnerskie to: włoskie regiony Ligurii, Kalabrii, Toskanii, Sycylii, Emilii-Romanii, Basilicaty i Sardynii oraz hiszpańskie regiony autonomiczne Murcji i Andaluzji (www.desertnet.org).

8. ROBINWOOD – Rewitalizacja obszarów wiejskich i górzystych poprzez rozwój zrównoważony przy wykorzystaniu zintegrowanej gospodarki leśnej

Robinwood jest projektem współfinansowanym przez Komisję Europejską w ramach programu Interreg III C Południe. Celem projektu jest rozwój społeczno-ekonomiczny obszarów poprzez rewitalizację łańcucha podaży drewna. W związku z projektem ma zostać zastosowane innowacyjne podejście w oparciu o zrównoważoną gospodarkę leśną, łączącą w sobie aspekty związane z planowaniem, środowiskiem naturalnym, energetyką, rozwojem terytorialnym, gospodarką i zatrudnieniem.

Projekt Robinwood obejmuje pięć głównych tematów:

— koordynacja i zarządzanie programem

— utrzymanie gleby – mające na celu znalezienie z pomocą gospodarki leśnej rozwiązań na rzecz zapobiegania erozji, osunięciom ziemi i powodziom,

- zasoby leśne – dążenie do lepszej gospodarki leśnej poprzez wymianę wzorców i rozwiązań w zakresie certyfikacji lasów, zarządzania i planowania gospodarki leśnej. Projekt ten przewiduje opracowanie przez regiony partnerskie planu operacyjnego gospodarki leśnej, który oceni ekonomiczne i ekologiczne zrównoważenie procesów gospodarki leśnej.
- energia – dążenie do wzrostu zużycia biomasy leśnej do wytwarzania z trwałego zasobu energii, która byłaby neutralna pod względem powstawania dwutlenku węgla.
- komunikacja – wprowadzanie nowych osiągnięć w tym zakresie na obszarach wiejskich i górzystych regionów partnerskich. Komunikacja jest zasadniczym instrumentem wspierania „doskonałości” i rozprzestrzeniania wzorców wśród regionalnych partnerów.

W projekcie uczestniczą następujące regiony: Liguria (Włochy), Brandenburgia (Niemcy), autonomiczny region Murcia (Hiszpania), Walia (Wielka Brytania), Pomorze Wschodnie (Polska), Wschodnia Słowacja (autonomiczne regiony Koszyce i Preszów – Słowacja).
